

Ministerie van Veiligheid en Justitie
de heer F. Teeven
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG

Reclassering Nederland
Landelijk kantoor

Vivaldiplantsoen 100-200
3533 JE Utrecht
Postbus 8215
3503 RE Utrecht
(T) 030 232 49 49
(F) 030 232 49 50
(I) www.reclassering.nl

Datum 29 februari 2012
Onderwerp conceptwetsvoorstel adolescentenstrafrecht
Briefnummer
Contactpersoon
Telefoon
E-mailadres

Geachte heer Teeven,

Reclassering Nederland heeft met belangstelling kennis genomen van het conceptwetsvoorstel adolescentenstrafrecht. Wij onderschrijven de doelstelling van het adolescentenstrafrecht, namelijk het flexibel omgaan met leeftijdsgrenzen indien het adolescenten betreft in de leeftijdsgroep van 15 tot 23 jaar. Dit sluit aan op onze visie. Het voorstel biedt kansen om op maat – kijkend naar gedrag en delict – met deze groep aan de slag te gaan.

Ook naar onze ervaring gaat het hierbij om een groep jeugdigen, die zich in een specifieke ontwikkelingsfase bevindt. Dit maakt het noodzakelijk om deze groep als een onderscheiden doelgroep in het strafrecht te benaderen. Het wetsvoorstel schept mogelijkheden om hiermee nadrukkelijker dan voorheen rekening te houden bij de advisering, de straftoemeting en het toezicht op de bijzondere voorwaarden. Wij zijn het ook eens met de voorgestelde ambtshalve toetsing door de rechter of een jongvolwassene voor het opleggen van een sanctie uit het jeugdstrafrecht in aanmerking komt (inclusief een motiveringsplicht). Dit betekent dat de Raad voor de Kinderbescherming en de volwassenenreclassering dit gegeven nadrukkelijk in de advisering zullen opnemen. Reclassering Nederland heeft aan Bureau van Montfoort gevraagd hiervoor vanuit de literatuur en onderzoek criteria aan te leveren en deze zullen getoetst worden in pilots samen met de Raad voor de Kinderbescherming, de Jeugdreclassering en het Openbaar Ministerie. Ook zijn wij verheugd over de mogelijkheden die aan de volwassenenreclassering worden geboden om een specifieke methodiek voor het toezicht en de begeleiding van jongvolwassenen (door) te ontwikkelen. Hiertoe zijn al in nauw overleg met uw Ministerie de nodige acties ondernomen.

Onze kanttekeningen en vragen bij het wetsvoorstel zijn de volgende.

In de MvT wordt in hoofdstuk 2 (de hoofdlijnen van het wetsvoorstel) gesteld dat de rechter bij adolescenten van 18 tot 23 jaar altijd ambtshalve toetst of deze in aanmerking komen voor het opleggen van een sanctie uit het jeugdstrafrecht. Als dit betekent dat in alle strafzaken tegen adolescenten, die aan de rechter worden voorgelegd, een advies moet worden uitgebracht, dan is het gevolg daarvan een enorme toename van adviesrapportages. Wij vragen u hiermee rekening te houden. Ook vragen wij ons af of een dergelijke motiveringsplicht ook geldt voor het Openbaar Ministerie, wanneer deze een strafbeschikking geeft aan adolescenten.

In het voorgestelde artikel 77jb, lid 8 betreffende de voorwaardelijke invrijheidsstelling staat dat de directeur van de justitiële jeugdinrichting adviseert over de te stellen bijzondere voorwaarden en dat onder andere de (jeugd)reclassering ook hierover *kan* adviseren. Naar onze mening moet de (jeugd)reclassering *altijd* in de gelegenheid worden gesteld een advies uit te brengen met het oog op de uitvoerbaarheid van de voorwaarden en het toezicht daarop.

In artikel 77z, lid 2, sub 14o wordt als bijzondere voorwaarde genoemd *het volgen van onderwijs, gedurende een bepaalde termijn, ten hoogste gelijk aan de proeftijd*. Hoezeer wij ook de dagbesteding van en onderwijs aan de jongvolwassenen van het grootste belang achten, vragen wij ons af hoe de reclassering het toezicht op deze bijzondere voorwaarde in de praktijk vorm kan geven. Hoe verhoudt zich bijvoorbeeld het toelatingsbeleid van de scholen tot deze bijzondere voorwaarde? Wij achten meer duidelijkheid hierover wenselijk. Wij doen hierbij dan ook de aanbeveling om hierover overleg te voeren met de minister van Onderwijs om de mogelijkheden nader te verkennen. Verder is het voor een adequaat reclasseringstoezicht noodzakelijk dat scholen bereid zijn informatie met de reclassering uit te wisselen. Wij verzoeken u hiervoor expliciet een regeling te treffen. Aan het einde van onze brief komen wij hierop terug.

Voorgesteld wordt om artikel 77hh lid 1 te wijzigen waardoor de aanwijzingsbevoegdheid die de Raad voor de Kinderbescherming in het kader van haar toezichthoudende functie op de jeugdreclassering heeft, uit te breiden naar de volwassenenreclassering. In de MvT hoofdstuk 4 (nadere uitwerking van de maatregelen) wordt hierop nader in gegaan. Wij hebben ernstige bezwaren tegen dit voorstel. Het roept bovendien de nodige vragen bij ons op: ziet dit voorstel alleen op minderjarigen, die ten tijde van het plegen van het delict nog geen 18 jaar waren en op wie het jeugdstrafrecht wordt toegepast of ook bijvoorbeeld op minderjarigen op wie wel het volwassenenstrafrecht wordt toegepast? En wat houdt de aanwijzingsbevoegdheid precies in? Heeft deze betrekking op het zenden van kopieën van officiële stukken aan de Raad of is er ook een mogelijkheid dat de Raad ingrijpt in de uitvoering van het toezicht door de volwassenenreclassering? Deze laatste variant is voor Reclassering Nederland geen optie. De volwassenenreclassering heeft vastgestelde opdrachtgevers (OM, ZM, GW) waaraan

zij verantwoording verschuldigd is. Hiermee ontkennen wij niet dat de pedagogische expertise bij minderjarigen van belang is, maar hierin wordt voorzien door de methodiek, die specifiek ontwikkeld wordt voor een adolescentenreclassering. Een vorm van extra toezicht door de Raad voor de Kinderbescherming achten wij dan ook onnodig en zeer onwenselijk.

In de MvT hoofdstuk 2 (de hoofdlijnen van het wetsvoorstel) op pagina 16 wordt gesteld dat de ontwikkelingsfase van de adolescent nadrukkelijk aan de orde zal worden gesteld in de *gedragskundige* advisering. Wij verzoeken u om de MvT op dat punt te verhelderen waardoor duidelijk tot uitdrukking wordt gebracht dat hiermee de advisering door de Raad voor de Kinderbescherming en door de volwassenenreclassering wordt bedoeld en niet een gedragsdeskundige (psycholoog etc.). Wij willen benadrukken dat de volwassenenreclassering met de doorontwikkeling van de methodiek voor adolescenten, met name gericht op pedagogische expertise, voldoende geëquipeerd zal zijn voor deze adviestaak.

In uw brief van 25 juni 2011 aan de Tweede Kamer over het adolescentenstrafrecht spreekt u nog over het beschikbaar stellen van extra middelen voor de aanpak van adolescenten door de volwassenenreclassering. Echter, in de MvT, hoofdstuk 5 (de uitvoeringsconsequenties en financiële gevolgen van het wetsvoorstel) wordt in de laatste alinea gesteld dat de begeleiding door de volwassenenreclassering van jongeren vanaf 16 jaar niet tot verhoging van de kosten zal leiden. Wij betwijfelen dit. In paragraaf 4.9.1 wordt gesteld dat aan Reclassering Nederland is gevraagd *de regionaal nu al toegepaste adolescentenaanpak verder uit te breiden. Hierin staat een persoonsgerichte benadering en een zeer intensieve begeleiding van de jongvolwassene centraal*. Reclassering Nederland heeft aan Bureau van Montfoort gevraagd bij de methodiekbeschrijving aan te geven wat de uitvoering van deze methodiek aan extra kosten met zich mee zal brengen. En ook nu wordt door de regio's, waar al gewerkt wordt met een specifieke aanpak voor jongvolwassenen, aangegeven dat de financiering zich niet verhoudt tot de noodzakelijke intensiteit van de begeleiding. Zodra wij inzicht hebben in de omvang van de extra kosten, die invoering van het onderhavige wetsvoorstel met zich mee zal brengen, zullen wij dit aan uw Ministerie voorleggen. Wij verzoeken u hiermee bij de opstelling van uw begroting rekening te houden.

Ten slotte vragen wij uw aandacht voor het volgende. Een belangrijk kenmerk van de aanpak van adolescenten ligt in het gegeven dat het systeem, waar de adolescent zich in bevindt een veel belangrijker rol speelt dan bij volwassenen. Er zal veel meer dan bij volwassenen samengewerkt moeten worden met ouders, school en anderen, die een belangrijke rol spelen in de leefwereld van de jongvolwassene. Dit betekent dat het voor de reclassering noodzakelijk is informatie uit te wisselen over de betreffende adolescent met deze personen en met instanties, zowel in

de adviesfase als wanneer de reclassering belast is met het toezicht op de adolescenten. Aangezien de privacywet- en regelgeving hiervoor in sommige gevallen belemmeringen opwerpt, verzoeken wij u in de wet een expliciete regeling op te nemen die het voor de reclassering mogelijk maakt om zonder toestemming van de adolescent noodzakelijke gegevens uit te wisselen.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Sjet van Gennip', written in a cursive style.

Sjet van Gennip,
algemeen directeur